

Taşlıcalı Yahya Bey'in Şiirlerinde Rüya ve Rüya Tabirleri

İ. Güven Kaya*

Taşlıcalı Yahya Bey'in Şiirlerinde Rüya ve Rüya Tabirleri

Doğu kültüründe rüya ve rüyalar üzerine yapılan yorumların büyük önemi vardı. İslam kültüründe de rüya ve rüya üzerine yapılan yorumlara geniş yer verilmiştir. Başta Yûsuf Sûresi olmak üzere çeşitli sûrelerde rüya ve rüya tabirlerine yer verilmesi, İslam dünyasında bu geleneğin yaygınlaşmasına olanak verdi Eski kültürümüzün ve toplumsal-siyasal yaşamımızın içinde rüyaların ve rüya tabirlerinin önemli bir yeri olmuştur. Daha Osmanlı imparatorluğu, bir imparatorluk olmadan gelmeden önce, Osman Gazi'nin gördüğü rüya ilginçtir. XVI. yüzyılın büyük Divan şairi Dükagınzâde (Taşlıcalı) Yahya Bey, Kuzey Arnavutluk'ta doğmuş, devşirme olarak orduya alınmış, sıpahi olmuştur. Askerlik görevinin yanında dönemin önemli bilim adamlarından eğitim görmüş, büyük bir şairdir. Divanında sanat amacı ile söylediği pek çok beyitlerinde ve Hamsesinde yer alan kimi öykülerde rüya ve rüya tabirlerine yer vermiştir. Özellikle de Hamsesinde yer alan Gulşen-i Envâr mesnevisinde İran şairi Sadî'den naklettiği dört rüyaya ve yorumlarına yer verir. Bunlardan uçu belli mevsimlerde görülen rüyalarla ilgili yorumlar olup, sonuncusu ise Yusuf Peygamber'in zindanda iken yorumladığı iki rüya ile ilgili nakillerdir. Bu çalışmamızda bu metinleri yayınlamak, Yahya Bey'in bu konudaki görüş ve düşüncelerini açıklamaya çalıştık.

The Interpretation of the Dreams in the Poems of Taşlıcalı Yahya Bey

Dreams and interpretations of dreams have a great signifiante on the eastern culture. Dreams and interpretations of dreams are considered important in the Islamic culture as well. The nation became commonly accepted in the Islamic world due to the references to dreams and interpretations in suras, especially Yusuf Sura in the Quran. Dreams and their interpretations had an important part in our old culture and in our social / political life. Osman Gazi's (Sultan Osman's) dream before the Ottomans established the empire is nateworthy. Dukaginzade (Taşlıcalı) Yahya Bey, a 16th century Divan poet, born in Arnavutluk, then was converted as a soldier in the army and was made a sıpahi beside his military duty. He is also an important poet of his time having been educated by the important scientists of the era. He mentioned dreams and interpretations in the couplets which he wrote for art's sake in his Divan and in some stories in his Hamse. Especially in his Gulşen-ı Envar mesnevi in his Hamse, he gives specific references to four dreams and their interpretations which he adopts from the Persian poet Sadî: Three of these are about the dreams dreamt in specific seasons. The last one is about the dream which the Propeht Yusuf interpreted when he was prisoned. In this work, we tred to explain Yahya Bey's ideas about this topic by publishing these texts

* Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

Doğu kültüründe rüya ve rüyalar üzerine yapılan yorumların büyük önemi vardı. Özellikle, rüyaların insan yaşamının geleceği ile ilgili belirtiler verdiği fikri oldukça yaygındı. Eski Yunan kültüründe üç çeşit rüya kabul edilirdi: Tanrıların ya da ruhların kendilerini insanlara gösterdikleri khrematismos, olayların kendi şekilleri içinde görüldükleri theorematikos (İskender'in, Kassaendros'un kendisini öldürdüğünü gördüğü rüya gibi), ve sonuncusu kişinin geleceğinin herhangi bir şekilde belirttiği rüyalar. Daha eski dönemlerde ise Mısır, Kalde, Fenike ve Asur'da rüya yorumlarını meslek edinmiş kahinler vardı. Bir çeşit kışkırtma ya da transa geçirme ile kişinin rüya görmesi sağlanırdı. Bu iş, Yunan-Mısır tanrılarının tapınaklarında ve ünlü kahinlerin önünde yapılırdı. Hastalar geceyi iyileştirici tanrıların tapınaklarında sütunların altından geçirir, rüyalarında ise sorunlarına çözüm, hastalıklarına şifa beklerlerdi.

İslam kültüründe de rüya ve rüya üzerine yapılan yorumlara geniş yer verilmiştir. Başta Yûsuf Sûresi olmak üzere çeşitli sûrelere de rüya ve rüya tabirlerine yer verilmesi,¹ İslam dünyasında bu geleneğin yaygınlaşmasına, toplumsal yaşamda olduğu kadar edebiyatta da yer almasına imkan verdi. Başta Yûsuf ve Zelîhâ mesnevisi olmak üzere çeşitli konularda yazılmış mesnevilerde, sanat amacıyla söylenmiş gazel ve kasidelerde rüya ile ilgili yorumlara yer verildi.

Eski kültürümüzün ve toplumsal-siyasal yaşamımızın içinde rüyaların ve rüya tabirlerinin önemli bir yeri olmuştur. Daha Osmanlı imparatorluğu, bir imparatorluk olmadan önce, Osman Gazi'nin gördüğü rüya ilginçtir. Aşık Paşazâde Tarihi'nin 4. bâbında anlatılan rüyanın tabirini yapan (ve daha sonra kızı Mal Hatun'u vererek Osman Bey'i damat edinen) Şeyh Ede Balı, ona devletin gelecekteki oluşumunun müjdesini verir.²

Anadoluda, tasavvuf akımı ilerledikçe, kentlerden uzak, daha çok kırsal alanlarda kurulmuş olan tekkelerde ve zaviyelerde, İran'da olduğu gibi Anadolu topraklarında da tarikat kurucusu olan velîlerin ve şeyhlerin menkıbevî yaşamları halkın ilgi kaynağı olmuştu. Bunun sonucu olarak onların, kuşaktan kuşağa

¹ *Kur'an-ı Kerim ve Me'âlî Âlisi*, haz. A. Fikri Yavuz (İstanbul: Sönmez Yayınları) sözkonusu sure ve ilgili ayetler şunlardır:

12/Yûsuf Sûresi: "Yûsuf'un babası dedi ki: yavrum, rüyalarını kardeşlerine anlatma; sona sana bir hile kurarlar. Çünkü şeytan insana açık bir düşmandır "(Ayet 5); "Bir gün mısır hükümdarı şöyle dedi: Rüyada gördüm ki yedi semiz ineği, yedi cılız inek yiyor ve yedi yeşil başağı da diğer yedi kuru başak sarmalayıp onlara galip gelmiş. Ey ileri gelenler! Eğer rüya tabir edebiliyorsanız, benim rüyamı hallediniz"(Ayet 43); "Ebeveynini taht üzerine çıkardı, onlar da kendisine hürmet için eğildiler. Yûsuf dedi ki: Ey babacığım, işte bu, önceden gördüğüm rüyanın tabiridir. Doğrusu Rabbim onu tahakkuk ettirdi., hakikaten bana ihsan buyurdu. Çünkü beni zindandan çıkardı, şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra , sizi çölden getirdi. Muhakkak ki Rabbim, dilediğine lutfedicidir; çünkü o Alîm'dir, Hakîm'dir."(Ayet 100)

48/Fetih Sûresi: "And olsun ki Allah, gerçekten Peygamber'ine o rüyayı hak olarak doğru gösterdi. And olsun ki inşa'allah emniyet içinde bulunan kimseler olarak başlarınızı traş etmiş ve kısaltmış olduğunuz halde kokmaksızın mutlaka mescid-i haram'a gideceksiniz. Fakat Allah sizin bilmediğiniz şeyleri bildi ve Mekke fethinden önce yakın bir fetih yaptı."(Ayet:27)

² Aşıkpaşaoğlu Tarihi, Haz. Atsız, (İstanbul:milli eğitim basımevi,1977) S.10-12

anlatılarak olağandışı bir kimlik kazanan günlük yaşamları, vilayetname ve menakıpname adı verilen eserlerde anlatılmağa başlanmıştı. Halk yığınları, sade bir dille yazılan bu eserlerde, saygı duydukları bu insanların olağandışı yaşamlarını zevkle okuyorlardı. Bu menakıpnamelerde, bu kişilerin kerâmetlerinin ve rüyalarının anlatıldığı bölümler, en çok ilgi çeken bölümlerdi. Daha sonraki yüzyıllarda bu gelenek kent yaşamında da önemini korudu. Örneğin, I.Ahmet dönemi dervişlerinden olan Aziz Mahmud Hüdayî, şeyh Muhyiddin Üftade'nin müridi olduğu yıllarda (1577-78 yılları) Arapça tuttuğu günlüğünde kendi rüyalarını da kaydetmişti. Günlüğünde belirttiğine göre Hüdayî, tarikat çevrelerinde adet olduğu üzere bu rüyaları şeyhine anlatmış o da tabirini yapmıştır.³ Bu gelenek ve kültür içinde Nablusî, Seyyid Süleyman, Cafer-i Sadık ve İbn-i Şîrîn gibi popüler düzeyde önemli rüya tabircileri de çıkmıştır.

Bu yazımızda bu konudaki örneklerini sergileyeceğimiz XVI. yüzyılın büyük Divan şairi Dükaginzâde (Taşlıcalı) Yahya Bey, Kuzey Arnavutluk'ta doğmuş, devşirme olarak orduya alınmış, sipahi olmuştur. Askerlik görevinin yanında dönemin önemli bilim adamlarından eğitim görmüş, bir elinde kılıçla o cepheden o cepheye koşarken Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman döneminin pek çok seferine katılmış⁴ ; öte yandan da şair olarak bir Divan ve Hamsesi ile döneminin önemli şairleri arasında hak ettiği yeri almış ve saray çevresinde olsun, halk arasında ve orduda olsun büyük ilgi görmüştür.⁵ Yahya Bey, elbette ki bir rüya yorumcusu değildir. Ancak bu kültür ve gelenekten uzak kalmamış, şiirlerinde yeri geldikçe rüya görmenin önemine yer vermiştir. Her şeyden önce bir şair olan Yahya Bey, öncelikle rüya unsurunu çeşitli şekillerde sanat yapmak amacı ile kullanmıştır. Divanında şöyle der:

"Görmemek yegdür o görmekten Hudâ göstermesün
Meyl-i dünyâ düşünde muttasıl dünyâ görür"(S.341)

Şaire göre "gaflet uykusu" içinde olanlar hep zarardadır. Önemli olan, gelişigüzel bir rüya görmek değildir, düşünde sevgiliyi görmektir. Çünkü,

"Kim ki bir gice beni düşde der-âgûş ider
Cân virür haşre degin kendüyi uyhuya çeker" (S.351)

Yahya Bey'in bu dileği bütün aşıklar için olduğu kadar, kendisi için de geçerlidir:

³ Faroqi, Suraiya; Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam, (İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, Mayıs 1997) S.200-215.

⁴ İslam Ansiklopedisi , "Yahyâ Bey" maddesi, Haz. Mehmet Çavuşoğlu, (Milli Eğitim Bakanlığı, 1997), C.13, s. 343-347

⁵ Çavuşoğlu, Mehmet; Yahya Bey Divanı, tenkidli basım (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yayını, 1977)

Çavuşoğlu Mehmet, Yahyâ Bey, Yûsuf ve Zelfhâ, (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yayını, 1979).

Yahyâ Bey, Hamse, Millet kütüphanesi, Ali Emîrî, manzum, (Gülşen-i Envâr, No:986/2; Kitâb-ı şâh u Gedâ, No: 986/3; Kitâb-ı Usûl, No: 986/4; Gencîne-i Râz, No:985/5)

"Nâzıklük ile öpmiş idüm düşde leblerin
Havf ile cânım ağzuma geldi uyanuban"(D.S.470)

Rüya görmekle ilgili türlü sanatsal söyleyişlerin dışında Yahya Bey için, rüyanın bir başka önemi daha vardır: Rüya, zaman zaman onun ilhamını kontrol eden ve yeni yapıtlar üretmesine olanak veren bir kavramdır. Nitekim, Hamsesi'nin önemli mesnevilerinden biri olan Gülşen-i Envâr, bu bakımdan önemli bir mesnevidir. Yahya Bey'in Yûsuf ve Zelîhâ dışında öteki üç mesnevi gibi Gülşen-i Envâr mesnevisi de yayınlanmamıştır⁶. Türkçe Hamseler Kataloğu'ndaki tesbitlere göre ise yalnızca İstanbul kütüphanelerinde toplam 17 nüshası vardır.⁷ Yahya Bey'in belirttiğine göre mesnevinin yazılma nedeni bir rüyadır. Sebeb-i Te'lif bölümünün hemen ardından gelen "izhâr-ı vilâyet ve iş'âr-ı kerâmet-i mahbûbü'l-kulûb meczûb-ı Zü'l-celâl ya'nî Mehemmed Abdâl" bölümünde rüyasında, Yahya Bey'in yaşamının bir döneminde önemli bir kişi olan Gülşenî tarikatî şeyhi Üryânî Mehemmed Dede'yi görür:

"İki gün evvelce düşümde fakîr
Beş 'arabî beyt didüm bî-nazîr
Sağ elini sîneme sokdı 'ayân
Mürde idüm sanki sağaldım hemân
Sînemün üstünde o beş barmağı
Oldı bana zevk ü safâ ırmağı
Kıldı rumûz ile 'inâyet bana
Hamse için virdi icâzet bana" (Yk.59a)

Böylece şair sözkonusu mesneviyi kaleme alır.

Yahya Bey'in, rüya ile ilgili olarak ele aldığı en önemli konu, rüya tabiri konusudur. Aşağıda örneklerini sunacağımız Gülşen-i Envâr mesnevisinde, bu konuya geniş yer verir: "Vâridât-ı rûyâ-yı sâlihe âbide ve zâhîde mukaddemât-ı kerâmet olduginun rivâyâtıdır" başlığı altında ele aldığı bölümde şair, rüyalara geçmeden önce toplam 14 beyitlik bir giriş yapar. Bu giriş bölümünün daha ilk beyitlerinde

"Sâlike Hakdan ki ola bir nazar
Düşleri ahvâlini islâh ider ider
'Âlem-i ru'yâ ile irşâd olur
Hâdise-i gussadan âzâd olur"

diyen şair, rüya tabirinin insanın gelecekteki yaşamında önemini olduğunu herkes gibi tekrar eder. Yahya Bey

⁶ Bu mesnevi üstüne yayınlanmamış iki ayrı yükeklisans çalışması yapılmıştır: Kayabaşı, Bekir; Taşlıcalı Yahya Bey ve Gülşen-i Envâr, inceleme-metin (Yükseklisans tezi) İnönü Üniversitesi, 1991.

⁷ Doğan Yiğit, İbrahim; Gülşen-i Envâr, (Yükseklisans tezi) Erciyes Üniversitesi, 1992.
⁷ İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu, (İstanbul: 1961), s.71

"Mîve zamânında meger bir dilîr
 Milket-i şîrâza varur hem-çü şîr
 Sa'di gülistânına bî-ihityâr
 Uğradı mânend-i nesîm-i bahâr"

beyitlerinde de belirtildiği gibi, sözkonusu bölümde İran şairi Sadî'den naklettiği dört rüyaya ve yorumlarına yer verir: Bunlardan üçü belli mevsimlerde görülen rüyalarla ilgili yorumlar olup, sonuncusu ise Yusuf Peygamber'in zindanda iken yorumladığı iki rüya ile ilgili nakildir.

Yahya Bey'in naklettiğine göre Şeyh Sadî'ye yolu düşen kişinin yorumunu istediği rüya şöyledir: Meyve zamanı, dalları meyvelerle dolu olan yüksek bir ağaç görür. Meyvelerin bir kısmını fakire fukaraya dağıtmaktadır, bir kısmı ise yere dökülmektedir. Şeyh'in bu rüyayı yorumu ise, bu kişinin önemli bir mevkiye geleceğini müjdelemek olmuştur.

Şeyh'e rüyasının yorumu için baş vuran ikinci kişi, rüyasında bir sonbahar manzarası görür. Bu manzara içinde yaprakları dökülen ve oldukça yüksek bir meyve ağacından meyve koparmaktadır. Şeyh'in, bu rüyayı yorumu ise, bu kişinin yakında oldukça şiddetli bir hastalığa yakalanacağı ve bu hastalık sonucu çok zayıflayacağı şeklindedir.

Şeyh'in yorumladığı üçüncü rüya ise bir kış manzarasında görülen bir rüyadır. Adam rüyasında, dondurucu bir kış ortamında kendini bir yemiş ağacının altında bulur ve altına dokunan dallarından birinden bir yemiş koparıp yer. Şeyh'in yorumu, adamın bir suç işleyeceği ve tutuklanıp zindana atılacağı şeklindedir.

Yusuf Peygamber'in zindanda yorumladığı rüyalara gelince: Birincisi, kendini rüyasında üzüm sıkıp şarap yaparken görür. ikincisi ise başının üstünde bir ekmek taşımaktadır ve ansızın uçup gelen kuşlar ekmeği yemektedir. Yusuf Peygamber'in yorumuna göre birincisi önemli bir mevkiye gelecek ve çektiği bütün sıkıntılara unutacaktır. Ötekisi ise idam edilecektir.

Bütün bu yorumların ardından Yahya Bey sonunda, şöyle söyler:

"Vâkı'adur remz-i Hudâ-yı Mu'în
 Hikmetini hâl idene âferîn
 Vâkı'adur âyine-i rüy-ı cân
 Her ne ise hâlünü eyler beyân"

Gülşen-i Envâr Mesnevisi'nden⁸

Vâridât-ı rüyâ-yı sâliha âbide ve zâhîde mukaddemât-ı kerâmet olduğunun rivâyâtıdır

Sâlike Hakdan ki ola bir nazar
 Düşleri ahvâlini ıslâh ider

⁸ *Gülşen-i Envâr*, Yk 70a-71a

Âlem-i rûyâ ile irşâd olur
 Hâdise-i gussadan âzâd olur
 Hâ gibi gözini açar zâhidün
 Aynını pür-nûr eder âbidinün
 Sâlih olanlar eyü düşler görür
 Gökdeki seyyâreler ile yürür
 İzzet ile niteki kandîl-ı nûr
 Arş serîrinden olur pür-sürûr
 Müşkilin ervâha sorar gâh olur
 Râz-ı nihândan dili âgâh olur
 Kangı velîye ki ide i'tikâd
 Rûhı ider rûhı ile ittihâd
 Her amel-i sâlihi pür-nûr olur
 Geh kamer olur geh olur hûr olur
 Hulk-i hasen sendeki izhâr olur
 Düşine girer sana ezhâr olur
 Âsi-i kâsîde olan bed-sıfat
 Âlem-i ma'nâda olur mühmelât
 Ehl-i hevâ derdi ile inleme
 Yüzini görme sözünü dinleme
 Seyri Alî sîretün a'lâ olur
 Seyr-i denî sâye-veş ednâ olur
 Sôfi ider düşlerini imtihân
 Şehr-i vücûdına olur pâsbân
 Cânib-i envârı güşâde olur
 Tâ'atinün zevki ziyâde olur

Hikâyet

Mîve zamânında meger bir dilîr
 Milket-i şîrâza varur hem-çü şîr
 Sa'di gülistânına bî-ihtiyâr
 Uğradı mânend-i nesîm-i bahâr
 Gördi ki ol pâdişeh-i ma'rifet
 Âlemi gün gibi ider terbiyet
 Didi eyâ şeyh-i belîğü'l-beyân
 Dün gece düşde görürin nâgehân

Kûh gibi bir şecer-i mîvedâr
 Mîvesini kıldı fakîre nisâr
 Rûz-ı kıyâmetde dönüp ahtere
 Mîveleri dökülür idi yere
 Hey'eti gûyâ cebel-i Tûr idi
 Her semer-i mu'teberi nûr idi
 Şeyh buyurdı didi kim pâdişâh
 Eyleyisedür seni bir ehl-i câh
 Mansıb-ı âlîden ola fâyide
 Beyler ağalar sana ta'zîm ide
 Şâh-ı cihân ol kişiye vâkı'â
 Kıldı o günlerde emîrül-livâ
 Her yanadan akdı ana genc ü mâl
 Cum'a namâzına misâl-i ricâl

İntikâl-i Ta'bîr

Hey'et-i şâhân şecer-i müntehâ
 Şâhı durur beğler ağalar ana
 Ni'met ile ol şecer-i mîvedâr
 Mîvesini kıldı fakîre nisâr
 Böyle dimekdür ki ana an-karîb
 Mansıb-ı âlî kılısar Hak nasîb
 Mîve zamânı anı iş'âr ider
 Kim viriser şâh-i vücûda semer

Hikâyet

Geldi güz eyyâmı irişdi hazân
 Gözlerini yumdı çiçekler hemân
 Senderedi hasta olup yâsemen
 Kendüyi yerlerde bıraktı çemen
 Bâğa sovak deprenür oldu sabâ
 Başladı bulmağa şükûfe fenâ
 Şeyhe bu demlerde meger bir kişi
 Aynı ile didi o geçmiş düşî
 Didi ki seyrümde benüm bir şecer
 Talın uzatdı bana virdi semer

Mîvesi hoş kendüsi gâyet büleñd
Atmış idi bürc-i sipihre kemend

Vakı'â ıssına didi şeyh o dem
Hasta olursun bu yakında dedem

Hasta olup oldu vücûdı za'îf
Sâye gibi yatdı niçe gün harîf

Benzi sarı niteki şems-i cihân
Gezdi asâsı ile haylî zamân

Eylemese elde asâsın sûtûn
Turmaz idi hâne-i cism-i zebûn

Oldı şecer dalı gibi kaddi lâm
Kaldı dili bülbülü mâ-lâ kelâm

Dâl gibi döşeğe düşdi teni
Soldı sarardı bedeni hirmeni

İntikâl-i Ta'bîr

Fasl-ı hazân za'f-ı bedenden nişân
Mîvesi derd-i elem-i bî-amân

Talın uzatduğı dirah-ı büleñd
Dest-i hazân saldı dimekdür kemend

Berg-i hazân hem sararur hem düşer
Hastalığından virür anun haber

Hikâyet

Geldi şitâ virdi cihâna ta'ab
Soydı harâmî gibi eşcârı hep

Tondı cihân âyine-i rûzgâr
Kıldı sovuk sûretini âşikâr

Dûd gibi nâr kenârın koyan
Gömgök olur idi sovukdan hemân

Şeyhe bu demlerde meger bir kişi
Aynı ile didi bu geçmiş düşi

Didi geçen gice düşümde hamân
Eyler iken gün gibi seyr-i cihân

Bir yemiş ağacına vardum yakîn
Sâye gibi oldum ana hem-nişîn

Himmet-i şâhân gibi âlî velî
 Dâmenine varmaz idi halk eli
 İki budağı nite kim ebrûvân
 Alnuma tokındı benim nâgehân
 Fursatı fevt eyleme olmaz didüm
 Şevk ile aldum yemişini yidüm
 Sözüni bu vech ile itdi tamâm
 Didi anun yüzine şeyh-i benâm
 Mey gibi tuta beni ba'zî avân
 Bildüriser haddüni kâdî olan
 Bir gice mestâne tutuldu harîf
 Darb-ı asâdan tenî oldı za'îf
 Haylice ta'zîr-i belîğ itdiler
 Zillet ile habse alup girdiler

İntikâl-i Ta'bîr

Fasl-i şitâ ma'ni yüzinde meger
 Virdi bürûdet tarafından haber
 Bârid olur mîvesi her bâridün
 Mazharıdur hâdise-i fâsidün
 Âlet-i ta'zîr ol iki budak
 Başına tokındı ale'l-ittifâk
 Şeyhe ki halkun sözi takrîr olur
 Mertebesine göre ta'bîr olur
 Sa'di-i şîrâze hezâr âferîn
 Bildi bu rûyâları ayne'l-yakîn
 Eyledi bir bir sebebini beyân
 Kıldı bu esrâr-ı nihânı ayân

Hikâyet

Hikmet ile Yûsuf-ı şehri cemâl
 Gurbete salındı niçe mâh ü sâl
 Zulm-i Zelîhâ ile ol şem'-i cân
 Zulmet-i zindânı kıldı mekân
 Gönli sınıklarla olurdu bile
 Fûrkat ile hasret-i Ya'kûb ile
 Cümleye ol nûr-ı çerâğ-ı halîl
 Olmuş idi gün gibi rûşen delîl

Ana murâdınca mürîd oldılar
 Gönli tesellilerini buldılar
 Bende-i sultân iki merd-i hüner
 Hışm ile mahbûs idi anda meger
 Hamr sıkar vâkı‘asında biri
 Meyl ider ol maslahata hâtırı
 Âlem-i ma‘nâda ayân oldu mey
 Meymere vü meyseresi toldı mey
 Biri götürür başı üstinde nân
 Nânını kuşlar yir anun nâgehân
 Havf ü recâ ile ol iki ibâd
 Düşleri ta‘bîrine itdi murâd
 Hamr sıkana didi kim an-karîb
 Mansıb-ı âlî sana olur nasîb
 Nânını kuşlar yiyene ol mahal
 Didi düşün oldu beşîr-i ecel
 Zikr olunan vâkı‘alar vakı‘â
 Birine derd oldu birine devâ

İntikâl-i Ta‘bîr

Hamre olur mansıb-ı âlî misâl
 Meste döner mansıbı ile ricâl
 Gussa vü endûhı ferâmûş olur
 Mansıb ile nîşi anun nûş olur
 Mertebesi mey gibi mesrûr olur
 Devlet-i dünyâ ile mağrûr olur
 Hamre eli irdüğü ey nüktedân
 Mansıba el irmeğe oldu nişân
 Ol birinün rızkına irdi fenâ
 Rızkına bâlâdan irişdi belâ
 Rızkı telef olduğu bî-iştibâh
 Ömri telef olmağa oldu güvâh
 Vâkı‘adur remz-i Hudâ-yı Mu‘în
 Hikmetini hâl idene âferîn
 Vâkı‘adur âyine-i rûy-ı cân
 Her ne ise hâlünü eyler beyân